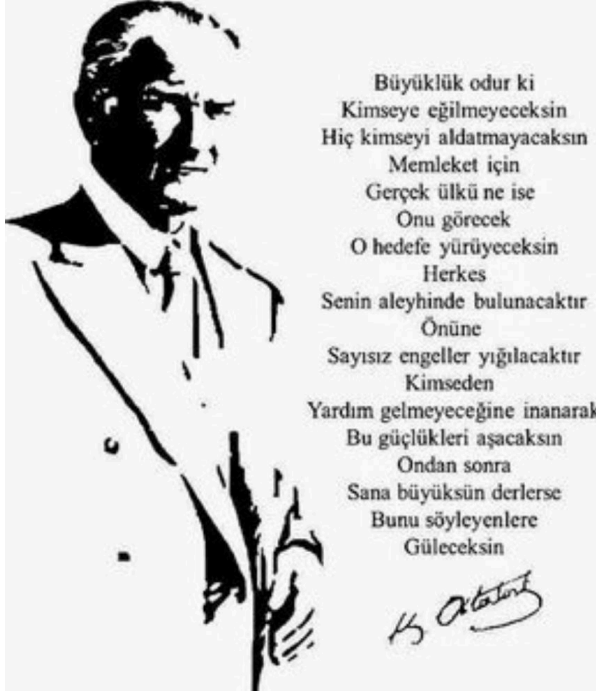

Cumhuriyet Ruhu

– Halit Durucan · 29 Ekim 2024

Cumhuriyet Ruhu

Cumhuriyeti anlayabilmemiz için Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü yeterince anlamamız gerekiyor önce. Mustafa Kemal Atatürk, çökmekte olan Osmanlı'nın devamını istiyordu elbet. Ancak İstanbul İngilizler ve Fransızlar tarafından işgal edilmişti. Sevr Anlaşması ise Osmanlı'yı paylaşım anlaşmasıydı. Damat Ferit Paşa'nın nezdinde bu anlaşma yapıldı. Neresinden bakarsanız bakın bu anlaşma Türk milletini imha anlaşmasıydı.

Ve Mustafa Kemal, bu mevcut idare ile Osmanlı'nın ayakta kalamayacağını görüyor ve biliyordu. Daha şimdiden İstanbul düşmanlar tarafından işgal edilmiş; Fevzi Çakmak'ın karargâhı İngiliz askerleri tarafından talan edilmiş, halk işgalciler tarafından sebepsizce yakalanıyor, darp ediliyordu. O zamanlar Osmanlı-hilafet taraftarı olan Fevzi Çakmak, başına gelen bu durum üzerine bir süre düşündü. Koskoca Osmanlı, bir subayının karargâhını bile korumaktan acizdi. Bu kadro, bu idare Osmanlı'nın yıkılmasına engel olamazdı. Gizlice Ankara'ya gelip, Mustafa Kemal ile birlikte kurtuluş mücadelesi vermeye karar verdi.

Mustafa Kemal, bir Osmanlı subayıydı. Anadolu'da bir kurtuluş fırtınası estirmek amacındaydı. 19 Mayıs 1919 yılında Samsun'a çıkarak bu kurtuluş ateşini yaktı. Devamında 4 Eylül 1919 yılında Sivas'a geçti ve bir kongre düzenledi. Milli birliği ve beraberliği sağlayacak ilk adımını attı. 23 Temmuz-7 Ağustos 1919

tarihleri arasında Erzurum' da toplandı. Amasya'da neler olduğuna baktığımızda, 12 Haziran 1919 tarihinde millî faaliyetlerini burada devam ettirdiğini görürüz.

Anadolu'da özgürlük ve hürriyet ateşinin harlanıp, tüm Anadolu'ya yayıldığını gören Sultan Vahdettin, Divanı Harbi Örfi Riyaseti tarafından alınan kararları İrade-i Seniyye ile onaylayarak Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarının idamına hükmetmiştir.

Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarına türlü iftiralar atılıyordu. Şeyhülislam Dürrizade Abdullah Efendi 11 Nisan 1920 tarihinde Mustafa Kemal ve Arkadaşlarının idamına şeran onay vermişti. İşte o andan itibaren bu kahramanlar boyunlarında idam fermanı olduğu halde Osmanlı'yı dolayısıyla vatani kurtarmaktan geri adım atmıyorlardı. Mustafa Kemal'in ilk dönem amacı hem hilafeti, hem Sultan Vahdettin'i hem de Osmanlı'yı kurtarmaktı.

Mustafa Kemal ve arkadaşları, mevcut şartlarda Osmanlı'yı, dolayısıyla vatani kurtarmanın zorluğunu görüyorlardı. Arkadaşları arasında ümitsizliğe düşenler vardı ve diyorlardı ki; "Ordumuz yok", Mustafa Kemal "kurarız", diyordu, "silahımız yok" diyenlere, "buluruz", diyordu, "paramız yok" diyene de, "buluruz" diyordu. Ve "ümitsizlik yoktur, ümitsiz insan vardır" diyerek silah arkadaşlarını yüreklendiriyordu. Tüm bu olumsuzluğa rağmen Sultan Vahdettin'e bağlı ordusuyla da savaştı ve geri püskürttü.

Sultan Vahdettin'i tanımamız için İngiltere'ye yazdığı şu mektubu okumamız yeterli olacaktır: "İstanbul İşgal Orduları Başkomutanı General Harrington Cenaplarına, İstanbul'da hayatımı tehlikede gördüğüm-den İngiltere devlet-i fahimanesine iltica (sığınma) ve bir an evvel İstanbul'dan mahall-i ahara naklimi (başka bir yere götürülmemi) talep ederim efendim. Mehmet Vahidettin."

İmparatorluğun işgal edildiğini bu mektubunda itiraf ediyordu. Osmanlı'yı ve Anadolu'yu kurtarma derdine düşmesi gerekirken, Mustafa Kemal ile yol yürümesi gerekirken, O Koca Osmanlı Sultanı, canının derdine düşmüş; 17 Kasım 1922 tarihinde bir İngiliz gemisi ile Malta'ya kaçmıştır. Bu yılda yani 20 Kasım 1922 yılında Lozan'da görüşmeler başlamıştı. Çok zorlu geçen bu görüşmelerde Mustafa Kemal alması gerekenleri almıştı. Çünkü galip olarak Lozan'a heyetini göndermişti. Böylece Lozan zaferi T.C. Devleti'nin tapusu olmuştur.

Anadolu'nun her karış toprağı işgalciler tarafından işgal edilmişti. Mustafa Kemal ve arkadaşları, kadın kahramanlarımız, din adamlarımız ve çetelerimizin Kuvay-ı Milliye ruhu ile Anadolu toprakları düşmanlardan temizlenmişti.

Mustafa Kemal, savaşların devam ettiği bir süreçte savaşın meclis tarafından yönetilmesi gerektiğine inandığı için 23 Nisan 1920 yılında meclisi açmıştır. Böylece devletin temelleri sistemli ve akla dayalı bir şekilde atılıyordu. Ve nihayet 29 Ekim 1923 yılında Bağımsız T.C. Devleti kuruldu.

Mustafa Kemal Atatürk'ün devrimleri, Türk halkına vatandaşlığı getirerek kadın-erkek herkese seçme ve seçilme hakkını getirdi. Bunun adı Laik-Cumhuriyet rejimiydi. Osmanlı'da mevcut dinsel yönetim artık olmayacaktı. Bilim ve akıl temelli bir devlet kurulmuştu. Yeni devlet; mollalardan, tarikatlardan ve meczupların istilasından arındırılmıştı. Eğitim çağdaş olacaktı. Bir diyanet işleri kuruldu ve din adına kargaşalar ortadan kaldırıldı. Sanayi hamleleri başlatıldı ve kısa zamanda sonuçlar alındı. Tarım ayağa kaldırıldı. Yollar, köprüler ve demir yolları döşendi. Dünyanın iktisadi kriz yaşadığı bir dönemde Merkez Bankası denk bütçe yapmayı başardı. Yabancıların paralarını korumakla görevli olan Osmanlı Bankası Türk Bankası'na çevrildi. Etibank, Sümerbank, İş bankası kuruldu...Velhasıl, Osmanlı'nın küllerinden yeni, enerjik, akıl ve bilim temelli bir genç cumhuriyet kuruldu.

Kısaca özetleyecek olursak; Mustafa Kemal dahi bir insandı. Zamanın ruhunu çok iyi anlıyordu. Gelişmeleri dikkatlice takip ediyor, analizini yapıyor ve ne zaman nerede ve nasıl hamle yapması gerektiğini zihninde planlıyordu. Zamanı gelmeden hiçbir planı uygulamıyordu. İşte o büyük dahi insan, tüm bunları titizlikle düşündü, planladı ve uyguladı. Mustafa Kemal Atatürk, başlı başına bir bilimdir. O bir felsefedir. O'nun sözleri ve düşünceleri yüzyıllara meydan okuyordu. Yüz yıl önce söyledikleri gün be gün ortaya çıkmaktadır. Atatürk'ün Gençliğe Hitabesini ve Nutuk'u okuyanlar Atatürk'ün derin bir insan olduğunu derhal anlayabilir. Halen anlamayan var ise; o kişileri de kendi hallerinde bırakmak gerekir, diye düşünüyorum.

Mustafa Kemal Atatürk'e ve silah arkadaşlarına şükranlarımla. CUMHURİYET BAYRAMIMIZ KUTLU OLSUN.

umhuriyet Ruhu